

SBÍRKA ZÁKONŮ

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 88

Rozeslána dne 6. června 2002

Cena Kč 21,80

O B S A H:

232. Vyhláška Ministerstva kultury, kterou se provádí zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech)
 233. Vyhláška Ministerstva zdravotnictví, kterou se mění vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 53/2002 Sb., kterou se stanoví chemické požadavky na zdravotní nezávadnost jednotlivých druhů potravin a potravinových surovin, podmínky použití látek přídatných, pomocných a potravních doplňků
 234. Nález Ústavního soudu ze dne 30. dubna 2002 ve věci návrhu na zrušení § 31 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
 235. Nález Ústavního soudu ze dne 30. dubna 2002 ve věci návrhu na zrušení § 46a zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů
-

232

VYHLÁŠKA

Ministerstva kultury

ze dne 28. května 2002,

**kterou se provádí zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů
(zákon o církvích a náboženských společnostech)**

Ministerstvo kultury (dále jen „ministerstvo“) stanoví podle § 29 zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), (dále jen „zákon“), podrobnosti a podmínky pro vedení Rejstříku registrovaných církví a náboženských společností, Rejstříku svazů církví a náboženských společností a Rejstříku církevních právnických osob (dále jen „rejstříky“) a vzory všech výpisů z registrace nebo evidence podle zákona:

§ 1

Členění rejstříků

(1) Rejstříky jsou členěny na veřejnou část a na neveřejnou část.

(2) Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností a Rejstřík církevních právnických osob se v částech podle odstavce 1 dále člení do složek podle církví a náboženských společností a Rejstřík církevních právnických osob dále podle jednotlivých církevních právnických osob. Rejstřík svazů církví a náboženských společností se v částech podle odstavce 1 člení podle svazů církví a náboženských společností.

§ 2

Obsah Rejstříku registrovaných církví a náboženských společností

(1) Do veřejné části Rejstříku registrovaných církví a náboženských společností se

část A – zapisují tyto údaje a jejich změny:

- a) název a sídlo registrované církve a náboženské společnosti v České republice,
- b) číslo a datum vydání rozhodnutí o registraci církve a náboženské společnosti a datum, kdy rozhodnutí nabylo právní moci,
- c) název a sídlo orgánu registrované církve a náboženské společnosti v České republice,
- d) jméno a příjmení členů orgánu registrované církve a náboženské společnosti,
- e) identifikační číslo registrované církve a náboženské společnosti,

- f) číslo a datum vydání rozhodnutí o přiznání oprávnění k výkonu jednotlivých zvláštních práv a datum, kdy rozhodnutí nabylo právní moci,
- g) číslo a datum vydání rozhodnutí o zrušení registrace církve a náboženské společnosti, o vstupu do likvidace, o zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku, o zahájení řízení o vyrovnání a data, kdy tato rozhodnutí nabyly právní moci,
- h) jméno a příjmení a bydliště nebo název a sídlo likvidátora,
- i) jméno a příjmení a bydliště nebo název a sídlo správce konkursní podstaty,
- j) datum zániku registrované církve a náboženské společnosti,
- k) identifikační údaje o právním nástupci církve a náboženské společnosti, dojde-li k jejímu zrušení s právním nástupcem,
- l) změny údajů, které nepodléhají registraci změn,

část B – zařazují tyto dokumenty a jejich změny:

- a) návrh na registraci církve a náboženské společnosti s uvedením jmen a příjmení členů přípravného výboru s vyznačením zmocněnce přípravného výboru s úředně ověřenými podpisy členů přípravného výboru,
- b) základní charakteristika církve a náboženské společnosti, jejího učení a poslání, která je součástí návrhu na registraci církve a náboženské společnosti,
- c) zápis o založení církve a náboženské společnosti na území České republiky,
- d) základní dokument církve a náboženské společnosti s výjimkou osobních údajů členů orgánu církve a dalších osob, které mohou jednat jménem církve a náboženské společnosti a činit jejím jménem právní úkony,
- e) návrh na přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv a prohlášení, že činnost církve a náboženské společnosti žádající o přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv neodporuje právnímu řádu, plní řádně závazky vůči státu a třetím osobám,
- f) texty výročních zpráv a účetních závěrek podle zákona,

- g) dokument potvrzující, že povinnost mlčenlivosti duchovních v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo v souvislosti s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství je tradiční součástí učení církve a náboženské společnosti nejméně 50 let, navrhuje-li církev přiznání zvláštního práva zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovních v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství,
- h) výzvy ministerstva k doplnění údajů návrhů na registraci církve a náboženské společnosti, na přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv registrované církvi a náboženské společnosti a na registraci změn,
- i) rozhodnutí ministerstva o registraci církve a náboženské společnosti, o přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv registrované církvi a náboženské společnosti, o registraci změn, o zrušení registrace církve a náboženské společnosti a o zrušení oprávnění k výkonu zvláštních práv registrované církve a náboženské společnosti,
- j) listiny a rozhodnutí ve věcech likvidace církve a náboženské společnosti, konkursu a vyrovnání a zániku církve a náboženské společnosti po zrušení její registrace,
- k) informace o rozhodnutích soudů o přezkoumání rozhodnutí ministerstva a ve věcech podle písmena j) s označením soudu, uvedením výroku rozhodnutí soudu, spisové značky rozhodnutí a dne jeho vydání,
- l) listiny o přechodu práv a závazků církve a náboženské společnosti a jejich evidovaných církevních právnických osob na jinou registrovanou církev a náboženskou společnost s písemným závazkem této registrované církve a náboženské společnosti o převzetí práv a závazků.

(2) Do neveřejné části Rejstříku registrovaných církví a náboženských společností se zařazují dokumenty a jejich změny obsahující:

- a) osobní údaje členů přípravného výboru,
- b) listiny s podpisy občanů České republiky nebo cizinců s trvalým pobytem v České republice hlásících se k církvi a náboženské společnosti s uvedením jejich osobních údajů, které jsou součástí návrhu na registraci církve a náboženské společnosti,
- c) listiny s podpisy občanů České republiky nebo cizinců s trvalým pobytem v České republice hlásících se k této církvi a náboženské společnosti, které jsou součástí návrhu na přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv registrované církvi a náboženské společnosti,
- d) stejnopisy návrhů k zápisu údajů a jejich změn podle odstavce 1 a dokumentů podle odstavce 2 obsahujících osobní údaje fyzických osob,

- e) stejnopisy rozhodnutí soudů podle odstavce 2 písm. k).

§ 3

Obsah Rejstříku církevních právnických osob

(1) Do veřejné části Rejstříku církevních právnických osob se

část A – zapisují tyto údaje a jejich změny:

- a) název církevní právnické osoby v České republice,
- b) číslo a datum evidence církevní právnické osoby,
- c) sídlo církevní právnické osoby na území České republiky,
- d) označení statutárního orgánu církevní právnické osoby,
- e) jméno a příjmení členů statutárního orgánu církevní právnické osoby,
- f) identifikační číslo církevní právnické osoby,
- g) zřizovatel církevní právnické osoby,
- h) číslo a datum zrušení evidence církevní právnické osoby na návrh registrované církve a náboženské společnosti,
- i) číslo a datum rozhodnutí o zrušení evidence církevní právnické osoby, o vstupu do likvidace, o prohlášení konkursu, o zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku a o zahájení řízení a data, kdy rozhodnutí nabyla právní moci,
- j) jméno a příjmení a bydliště nebo název a sídlo likvidátora,
- k) jméno a příjmení a bydliště nebo název a sídlo správce konkursní podstaty,
- l) identifikační údaje o právním nástupci církevní právnické osoby, dojde-li k jejímu zrušení s právním nástupcem,
- m) datum zániku církevní právnické osoby,

část B – zařazují tyto dokumenty a jejich změny:

- a) návrh na evidenci církevní právnické osoby, ve kterém jsou z osobních údajů členů statutárního orgánu uvedena pouze jejich jména a příjmení,
- b) výzvy ministerstva k doplnění údajů návrhů na evidenci církevní právnické osoby,
- c) zápis ministerstva o evidenci církevní právnické osoby,
- d) rozhodnutí ministerstva o zastavení řízení o návrhu na evidenci církevní právnické osoby,
- e) listiny a rozhodnutí ve věcech likvidace církevní právnické osoby, konkursu a vyrovnání a jejím zániku po zrušení její evidence,
- f) informace o rozhodnutích soudů k rozhodnutím ministerstva a ve věcech podle písmena e) s označením soudu, uvedením výroku rozhodnutí soudu, spisové značky rozhodnutí a dne jeho vydání.

(2) Do neveřejné části Rejstříku církevních právnických osob se zařazují dokumenty a jejich změny obsahující:

- a) stejnopisy návrhů k zápisu údajů a jejich změn podle odstavce 1 a dokumentů podle odstavce 2 obsahujících osobní údaje fyzických osob,
- b) osobní údaje členů statutárního orgánu církevních právnických osob,
- c) stejnopisy rozhodnutí soudů ve věcech podle odstavce 2 písm. f).

§ 4

Obsah Rejstříku svazů církví a náboženských společností

(1) Do veřejné části Rejstříku svazu církví a náboženských společností se

část A – zapisují tyto údaje a jejich změny:

- a) název a sídlo svazu církví a náboženských společností v České republice,
- b) číslo a datum vydání rozhodnutí o registraci svazu církví a náboženských společností a datum, kdy rozhodnutí nabylo právní moci,
- c) názvy členů svazu církví a náboženských společností a jejich sídla,
- d) název a sídlo statutárního orgánu svazu církví a náboženských společností,
- e) jméno a příjmení členů statutárního orgánu svazu církví a náboženských společností,
- f) identifikační číslo svazu církví a náboženských společností,
- g) číslo a datum vydání rozhodnutí o zrušení registrace svazu církví a náboženských společností, o vstupu do likvidace, o zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku a o zahájení řízení o vyrovnání s uvedením dne a čísla rozhodnutí o těchto skutečnostech a data, kdy rozhodnutí nabylo právní moci,
- h) jméno a příjmení a bydliště nebo název a sídlo likvidátora,
- i) jméno a příjmení a bydliště nebo název a sídlo správce konkursní podstaty,
- j) datum zániku svazu církví a náboženských společností,
- k) identifikační údaje o právním nástupci svazu církví a náboženských společností, dojde-li k jeho zrušení s právním nástupcem,
- l) návrhy svazů církví a náboženských společností na změny údajů, které nepodléhají registraci změn,

část B – zařazují tyto dokumenty a jejich změny:

- a) písemná zakladatelská smlouva,
- b) stanovy svazu,
- c) výzvy ministerstva k doplnění údajů návrhů na registraci svazu církví a náboženských společností a k registraci změn,
- d) rozhodnutí ministerstva o registraci svazu církví a náboženských společností, o registraci změn, o zrušení registrace svazu církví a náboženských společností,
- e) listiny a rozhodnutí ve věcech likvidace svazu církví a náboženských společností, konkursu a vyrovnání a zániku svazu církví a náboženských společností po zrušení jeho registrace,
- f) informace o rozhodnutích soudů k rozhodnutím ministerstva a ve věcech podle písmena e) s označením soudu, uvedením výroku rozhodnutí soudu, spisové značky rozhodnutí a dne jeho vydání.

(2) Do neveřejné části Rejstříku svazu církví a náboženských společností se zařazují tyto údaje, dokumenty a jejich změny:

- a) stejnopisy návrhů k zápisu údajů a jejich změn podle odstavce 1 a dokumentů podle odstavce 2 obsahujících osobní údaje fyzických osob,
- b) stejnopisy rozhodnutí soudů ve věcech podle odstavce 2 písm. f).

§ 5

Nahlížení do rejstříků

(1) Návrhy a dokumenty zakládané do veřejných částí rejstříků ministerstvo upraví tak, že z osobních údajů fyzických osob jsou čitelná pouze jejich jména a příjmení.

(2) Ministerstvo umožní nahlédnout v úředních hodinách do veřejné části rejstříků a pořizovat si z nich výpisy a opisy z veřejné části rejstříků pouze v přítomnosti zaměstnance ministerstva. Do neveřejné části rejstříků umožní nahlédnout osobě pověřené církví a náboženskou společností, církevní právnickou osobou a svazem církví a náboženských společností, kterých se zápis týká, a dále žadatelům, kteří osvědčí právní zájem a jimž lze nahlédnutí do rejstříků umožnit, pokud tomu nebrání zvláštní právní předpis.¹⁾

(3) O nahlédnutí do rejstříků se žádá písemně. Žadatel uvede, do kterých částí rejstříků chce nahlédnout.

(4) V případě více žadatelů se nahlédnutí do rejstříků umožňuje podle data doručení žádosti. O nahlédnutí do rejstříků vyhotoví ministerstvo záznam

¹⁾ Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

s vyznačením částí rejstříků, do nichž bylo nahlédnuto a z nichž byl pořízen výpis.

(5) Ministerstvo je v souvislosti s poskytováním informací z rejstříků oprávněno žádat úhradu ve výši nákladů spojených s vyhledáváním informací, pořízení kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli.²⁾

§ 6

Vydávání výpisů a potvrzení z registrace a evidence

(1) Podle povahy žádosti vydává ministerstvo:

- a) výpis z veřejných částí rejstříků, který obsahuje údaje platné v době pořízení výpisu,
- b) úplný výpis z veřejných částí rejstříků, který obsahuje všechny údaje a jejich změny,
- c) opis jako text, který je doslovným opisem části nebo celého dokumentu uloženého ve veřejných částech rejstříků,
- d) potvrzení ministerstva o určitém zápisu v rejstřících, anebo o tom, že v rejstřících takový zápis není,
- e) prvopis výpisů podle písmena a) ke dni zařazení právnické osoby do rejstříků a ke dni zápisu změny údajů podle § 20 odst. 1 zákona do listiny podle písmena a).

(2) Listiny podle odstavce 1 jsou opatřeny datem vyhotovení listiny, údajem o počtu jejích stran, kolkem o úhradě správního poplatku nebo doložkou o osvobození od správního poplatku, otiskem razítka ministerstva se státním znakem, jménem a příjmením zaměstnance, který je vyhotovil, a jeho podpisem. Listiny se vydávají podle stavu zápisu v příslušném rejstříku ke dni jejich vyhotovení.

(3) Listina podle odstavce 1 písm. c) a d) dále obsahuje údaj o tom, kdo o její vyhotovení požádal.

(4) Listiny podle odstavce 1 jsou vydávány pouze v českém jazyce. Vzory listin podle odstavce 1 písm. a) a b) jsou uvedeny v přílohách č. 1, 2 a 3. Pokud v některých kolonkách listin podle odstavce 1 písm. a) a b) není žádný záznam, nahradí se tyto kolonky větou, že v daných kolonkách žádný záznam není.

(5) Listiny podle odstavce 1 písm. a) až d) jsou vydávány na základě písemné žádosti, ke které je přiložen kolek v hodnotě stanovené zvláštním právním předpisem³⁾ a ve které se uvede:

- a) jméno, popř. jména a příjmení žadatele a adresa místa jeho pobytu na území České republiky, je-

-li žadatel nebo žadatelé fyzickou osobou, nebo název právnické osoby, její sídlo a identifikační číslo,

- b) předmět žádosti, včetně specifikace listiny, kterou žadatel vyžaduje.

(6) Poplatek za vydání listiny podle odstavce 1 písm. a) až d) se řídí zvláštním právním předpisem.⁴⁾

(7) Ministerstvo může vydat listinu podle odstavce 1 písm. c) a d) obsahující osobní údaje uvedené v neveřejných částech rejstříků pouze v případě, kdy mu to umožňuje zvláštní právní předpis²⁾ a žadatel osvědčí právní zájem.

§ 7

Elektronizovaná forma rejstříků

Elektronickou formu rejstříků vede ministerstvo jako správce rejstříků a umožňuje přístup k veřejným údajům rejstříků v souladu se zvláštními právními předpisy.²⁾³⁾⁴⁾

§ 8

Společná ustanovení

(1) Ministerstvo uchovává jako součást rejstříků:

- a) údaje a dokumenty o právnických osobách, jejichž registrace nebo evidence byla zrušena,
- b) návrhy na registraci církví a náboženských společností, svazů církví a náboženských společností a na evidenci církevních právnických osob, které se nestaly právnickými osobami podle zákona,
- c) evidenci právnických osob před účinností zákona, která byla vedena podle předcházející právní úpravy.

(2) Při vedení údajů a dokumentů podle odstavce 1 písm. a) až c) a jejich veřejné přístupnosti se postupuje podle § 2 až 6.

§ 9

Přechodná ustanovení

(1) Dosavadní evidence ministerstva zřízená od 1. 1. 1994 příkazem ministra kultury ze dne 19. 11. 1993, č. 8/1993, o zřízení rejstříku právnických osob podle zákona č. 308/1991 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností, je v souladu s § 28 zákona vedena jako prozatímní pro ty právnické osoby, které nedoplnily zákonem stanovené údaje pro vyhotovení výpisů z rejstříků. Těmto právnickým osobám jsou vydávány evidenční listy podle dosavadní evidence s vyznačením jejich ča-

²⁾ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ Zákon č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁾ Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů.

sové platnosti nejpozději do 7. 1. 2003. Do Rejstříku církevních právnických osob se z dosavadní evidence zařazují pouze ty právnické osoby, které jsou církevními právnickými osobami podle § 6 odst. 2 zákona.

(2) U církve a náboženské společnosti, která byla uvedena v příloze předcházející právní úpravy, uvede ministerstvo jako datum registrace 1. září 1991, kdy nabyla účinnosti, a jako číslo registrace „308/1991 doplněné o pořadové číslo, pod kterým byla církev a náboženská společnost uvedena v příloze předcházející právní úpravy“.

(3) Registrovaná církev a náboženská společnost uvedená v příloze zákona předloží podle § 28 zákona ministerstvu návrh na registraci změn základního dokumentu církve a náboženské společnosti, který obsahuje všechny údaje podle § 10 odst. 3 zákona s výjimkou údajů podle § 10 odst. 3 písm. e), v pořadí podle písmen § 10 odst. 3 zákona.

(4) Ministerstvo na základě průkazných dokladů registrované církve a náboženské společnosti o výkonu některých zvláštních práv podle § 7 odst. 1 zákona a vlastního ověření zákonem stanovené podmínky po-

dle § 28 odst. 1 zapíše do Rejstříku církví a náboženských společností oprávnění k výkonu příslušných zvláštních práv podle § 7 odst. 1 zákona. Jako datum registrace přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv bude uvedeno datum 7. ledna 2002, kdy zákon nabyl účinnosti, a jako číslo registrace číslo 3/2002 doplněné o pořadové číslo, pod kterým je církev a náboženská společnost uvedena v příloze zákona.

(5) Nejsou-li doplněny údaje o právnických osobách podle zákona pro vyhotovení výpisů z rejstříků podle zákona do 7. ledna 2003, ministerstvo je k tomuto datu přeřadí do rejstříků s označením „ÚDAJE PODLE ZÁKONA NEBYLY DOSUD DOPLNĚNY“ a dále postupuje podle § 28 odst. 4 a 5 zákona.

(6) K dosavadní evidenci podle odstavce 1 se od 7. ledna 2003 nepřihlíží.

§ 10

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Ministr:

Dostál v. r.

Příloha č. 1 k vyhlášce č. 232/2002 Sb.

MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY

Praha dne:
Č. j.:
Stav ke dni:

Výpis
z Rejstříku registrovaných církví a náboženských společností

Název :**Sídlo**

Ulice a číslo :

Obec :

PSČ :

IČO :**Registrace**

Datum :

Číslo :

Orgán církve (náboženské společnosti)

Název :

Sídlo :

Členové orgánu

Jméno a příjmení :

Jméno a příjmení :

Oprávnění k výkonu zvláštních práv

Rozsah oprávnění:

Datum přiznání:

Zrušení registrace :**Likvidace**

Datum vstupu do likvidace:

Likvidátor :

Konkurs a vyrovnání

Datum prohlášení konkursu :

Správce konkursní podstaty :

Zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu:

Zahájení řízení o vyrovnání :

Zánik :**Ostatní skutečnosti :**

Počet stran výpisu:

Vyhotovil:

*Kolek**Otisk razítka*

Příloha č. 2 k vyhlášce č. 232/2002 Sb.

MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY

Praha dne:
Č. j.:
Stav ke dni:

Výpis
z Rejstříku svazů církví a náboženských společností

Název :**Sídlo**

Ulice a číslo :

Obec :

PSČ :

IČO :**Registrace**

Datum :

Číslo :

Statutární orgán

Název :

Sídlo :

Členové statutárního orgánu

Jméno a příjmení :

Jméno a příjmení :

Názvy členů svazu:**Zrušení registrace :****Likvidace**

Datum vstupu do likvidace:

Likvidátor :

Konkurs a vyrovnání

Datum prohlášení konkursu :

Správce konkursní podstaty :

Zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu:

Zahájení řízení o vyrovnání :

Zánik :**Ostatní skutečnosti :**

Počet stran výpisu:

Vyhotovil:

*Kolek**Otisk razítka*

Příloha č. 3 k vyhlášce č. 232/2002 Sb.

MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY

Praha dne:

Č. j.:

Stav ke dni:

**Výpis
z Rejstříku církevních právnických osob****Název :****Evidence**

Datum :

Číslo :

Sídlo

Ulice a číslo :

Obec :

PSČ :

IČO :**Statutární orgán**

Jméno a příjmení :

Jméno a příjmení :

Zřizovatel:**Zrušení evidence :****Likvidace**

Datum vstupu do likvidace:

Likvidátor :

Konkurs a vyrovnání

Datum prohlášení konkursu :

Správce konkursní podstaty :

Zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu:

Zahájení řízení o vyrovnání :

Zánik :**Ostatní skutečnosti :**

Počet stran výpisu:

Vyhotovil:

*Kolek**Otisk razítka*

233

VYHLÁŠKA

Ministerstva zdravotnictví

ze dne 22. května 2002,

**kterou se mění vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 53/2002 Sb.,
kterou se stanoví chemické požadavky na zdravotní nezávadnost jednotlivých druhů potravin
a potravinových surovin, podmínky použití látek přídatných, pomocných
a potravních doplňků**

Ministerstvo zdravotnictví stanoví podle § 19 písm. a) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 306/2000 Sb.:

Čl. I

Vyhláška č. 53/2002 Sb., kterou se stanoví chemické požadavky na zdravotní nezávadnost jednotlivých druhů potravin a potravinových surovin, podmínky použití látek přídatných, pomocných a potravních doplňků, se mění takto:

1. V příloze č. 1 části 5 Barviva v tabulce č. 7 v kolonce název potraviny se slova „alkoholické nápoje s obsahem nižším než 15 % (V/V) kromě uvedených v tabulkách č. 2 a 4“ nahrazují slovy „alkoholické ná-

poje kromě alkoholických nápojů uvedených v tabulkách č. 2 a 4“.

2. V příloze č. 1 části 6 Konzervanty v tabulce č. 2 se slova „sušené, zahuštěné nebo zchlazené vaječné ob-

sahy“ nahrazují slovy „sušené, zahuštěné, zmrazené nebo hluboce zmrazené vaječné produkty“.

3. V příloze č. 2 části 6 Kadmium se položka „drůbež 0,1“ zrušuje.

4. V příloze č. 2 části 18 Polychlorované bifenylly (PCB) se položka „drůbež 0,5 Pozn. 2,3“ zrušuje.

Čl. II

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Ministr:

prof. MUDr. Fišer, CSc. v. r.

234

NÁLEZ

Ústavního soudu

Jménem České republiky

Ústavní soud rozhodl dne 30. dubna 2002 v plénu o návrhu Obvodního soudu pro Prahu 10 na zrušení § 31 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád),

takto:

Ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění zákona č. 120/2001 Sb., se zrušuje dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů.

Odůvodnění

I.

Ústavní soud obdržel dne 28. 6. 2001 návrh Obvodního soudu pro Prahu 10, kterým se tento soud domáhá zrušení § 31 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), s tvrzením, že uvedené ustanovení je ve zjevném rozporu s principem zakotveným v čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), podle kterého má každý právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem. Obvodní soud pro Prahu 10 tak využil možnosti dané mu ustanovením § 64 odst. 4 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, na jehož základě je oprávněn podat návrh na zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení též soud v souvislosti se svou rozhodovací činností podle čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“).

Navrhovatel usnesením sp. zn. 9 C 6/2001 ze dne 25. 6. 2001 přerušil podle § 109 odst. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, řízení zahájené k žalobě E. H., V. H. a J. Š. proti České republice, zastoupené Ministerstvem spravedlnosti, ve věci náhrady škody uplatněné na základě zákona č. 82/1998 Sb. a předložil věc Ústavnímu soudu. V projednávaném případě dovodili uvedení žalobci svůj nárok na náhradu škody ze skutečnosti, že proti nim bylo na základě sděleného obvinění zahájeno a posléze vedeno trestní stíhání pro trestný čin zkrácení daně a podobné dávky podle § 148 odst. 1 a 4 trestního zákona [v případě naposled uvedeného žalobce § 148 odst. 1 a odst. 3 písm. c) dtto], spáchaný formou spolupachatelství (§ 9 odst. 2 dtto). Proti všem obviněným bylo posléze trestní stíhání zastaveno, neboť nebylo prokázáno, že spáchali skutek, pro který jim bylo sděleno obvinění [§ 172 odst. 1 písm. c) trestního řádu]. Jelikož se v daném případě konalo řízení o trestném činu, za který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje pět let, museli mít obhájce už v přípravném řízení, neboť se jednalo o nutnou obhajobu opírající se o § 36 odst. 3 trestního řádu. V žalobě o náhradu škody potom žalobci vyjádřili názor, že sdělení obvinění se považuje v případě zastavení trestního stíhání za nesprávný úřední postup, a vznikne-li v jeho důsledku škoda, což se v dané věci stalo, stát za ni odpovídá, přičemž za součást náhrady škody, která byla způsobena naznačeným nesprávným úředním postupem, se považuje také částka vynaložená na náklady spojené s obhajobou, které žalobci blíže vyčíslili a doložili. Dále uvedli a doložili, že se v souladu s § 6 odst. 1 a odst. 2 písm. a) zákona č. 82/1998 Sb. obrátili na žalovaného – Ministerstvo spravedlnosti, odbor odškodňování. Žalovaný jim dopisem ze dne 5. 4. 2000 sp. zn. Odšk. 136-8/2000 sdělil, že sice právo na náhradu škody podle § 7 zákona č. 82/1998 Sb. vzniklo, nicméně jejich žádosti o zaplacení náhrady nelze vyhovět. V této souvislosti uvedl, že podle § 31 odst. 3 tohoto zákona vznikne nárok na náhradu nákladů řízení v rámci náhrady škody pouze tehdy, pokud rozhodnutím (jak kvalifikoval pro účely zákona č. 82/1998 Sb. sdělení obvinění) vznikla také jiná škoda. Na podporu tohoto stanoviska poukázal na důvodovou zprávu k návrhu tohoto zákona. Vzhledem k této skutečnosti se žalobci, kteří setrvali na svém rozhodnutí uplatnit škodu jen ve výši tarifní hodnoty nákladů právního zastoupení, obrátili na soud již zmíněnou žalobou a v ní namítali, že tento názor není správný, neboť takový závěr nelze z citovaného ustanovení jednoznačně vyvodit. Poukázali na to, že nalézání práva přísluší jenom soudu a od-

volávat se na důvodovou zprávu považují za nepřipadné. Současně namítali, že zákon nemůže být vykládán tak, aby byl v rozporu s Listinou, v jejich věci konkrétně s čl. 36 odst. 3 tohoto ústavního dokumentu. Mají za to, že posuzování nároků na náhradu škody vzniklé při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem je třeba vždy podřítit tomuto článku, který stanoví odpovědnost státu za způsobení škody všeobecně, a to na základě ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky, tedy normy vyšší právní síly. V souvislosti s těmito vývody, ve vztahu k argumentaci jimi uváděné, se dovolávali též nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 245/95 ze dne 22. 9. 2000 [Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu (dále jen „Sbírka rozhodnutí“), svazek 6, náleze č. 82]. Konečně také zdůraznili, že tímto restriktivním výkladem dovedeným ad absurdum by ve své podstatě mohlo dojít k zamítnutí jakéhokoliv nároku, který by byl uplatněn samostatně, a to i přesto, že škoda byla výkonem veřejné moci jednoznačně způsobena a prokázána. Mimo to je takový výklad podle jejich přesvědčení v rozporu s obecnými principy spravedlnosti, dobrých mravů a morálky, neboť nebylo jejich chybou, že jim bylo sděleno obvinění z trestných činů vyžadujících nutnou obhajobu, kterou museli hradit z vlastních prostředků.

Obvodní soud pro Prahu 10 dané řízení přerušil a věc předložil k posouzení Ústavnímu soudu. V odůvodnění svého návrhu uvedl, že by sice byl schopen vyložit uvedené ustanovení ve prospěch žalobců, avšak ze systematických důvodů nemohl ani nechtěl přehlédnout také znění důvodové zprávy k zákonu č. 82/1998 Sb., které v souvislosti s formulací napadeného ustanovení odstavce 3 § 31 vytváří výkladový problém vůči znění odstavce 1 § 31 citovaného zákona. Jestliže náklady právního zastoupení jsou v odstavci 1 jednoznačně definovány jako škoda, pak podmínění tohoto nároku existencí jiné škody není z hlediska čl. 36 odst. 3 Listiny zdůvodnitelné. Náhlé restriktivní pojetí nesporné povinnosti veřejné moci hradit škodu není v souladu s uvedenou normou Listiny a není ani vyloženo zmíněnou důvodovou zprávou. Ta v tomto směru neobsahuje nic víc než strohé konstatování. Zákon sám obsahuje vnitřně rozporná ustanovení v odstavci 1 a odstavci 3 § 31, jejichž rozpor se až důvodová zpráva snaží odstranit užitím slovního spojení „jiná škoda“, které však znění § 31 neobsahuje vůbec. Navrhovatel tak uzavírá, že konflikt s ústavním principem podle čl. 36 odst. 3 Listiny je proto namísto vyřešit zásadním způsobem, a proto navrhuje zrušení ustanovení odstavce 3 § 31 citovaného zákona.

Po kladném posouzení otázky, zda podaný návrh splňuje formální náležitosti, zejména zda byl podán oprávněnou osobou za podmínek stanovených v § 64 odst. 4 zákona č. 182/1993 Sb., zda byly splněny podmínky přípustnosti podle § 66 odst. 1 a zda neexistují důvody pro jeho odmítnutí podle § 43 ani pro zastavení řízení podle § 67, byl návrh zaslán v souladu s § 69 téhož zákona k vyjádření Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu České republiky.

Poslanecká sněmovna jako účastník tohoto řízení ve svém vyjádření, podepsaném předsedou prof. Ing. Václavem Klausem, CSc., zastává názor, že ustanovení § 31 odst. 3 napadeného zákona není v rozporu s ústavním pořádkem republiky a je plně v intencích právní úpravy dané relevantními ustanoveními Ústavy. Vyjádření obsahuje stručnou rekapitulaci procesních právních úprav vztahujících se k náhradě nákladů řízení v občanském soudním řádu, správním řádu, trestním řádu a zákonu o správě daní a poplatků a uvádí, že pokud účastníkovi řízení v souvislosti s nezákonným rozhodnutím nebo s rozhodnutím o vazbě, trestu nebo ochranném opatření vznikla škoda, stát o způsobu a rozsahu náhrady této škody rozhodne. V případě, že ještě nebylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení, stát vyzve účastníka řízení, aby se domáhal svých nároků podle příslušných procesních předpisů, nebo o nich zároveň rozhodne vedle škody vzniklé nezákonným rozhodnutím. Pokud účastníkovi řízení škoda vyplývající z nezákonného rozhodnutí nebo z nesprávného úředního postupu nevznikla, a to buď proto, že účastník řízení žádnou škodu neuplatnil, nebo proto, že se mu vznik škody nepodařilo prokázat, stát o náhradě škody z nezákonného rozhodnutí nerozhoduje, a proto nerozhoduje ani o případných nákladech řízení a pouze odkazuje účastníka řízení, aby je uplatnil u příslušného orgánu v souladu s příslušnými procesními předpisy. Poslanecká sněmovna uzavřela své vyjádření tím, že zákon č. 82/1998 Sb. prošel řádným normotvorným procesem, byl schválen předepsaným počtem poslanců, podepsán ústavními činiteli a řádně publikován ve Sbírce zákonů. Poslanecká sněmovna jednala vždy v přesvědčení, že tento zákon je v souladu s Ústavou a Listinou. Je tedy na Ústavním soudu, aby návrh Obvodního soudu pro Prahu 10 posoudil a vydal příslušný náleze.

Senát ve svém vyjádření, podepsaném doc. JUDr. Petrem Pithartem, k návrhu uvedl, že návrh zákona č. 82/1998 Sb. byl druhé komoře Parlamentu po schválení Poslaneckou sněmovnou postoupen dne 16. února 1998 a poté přikázán k projednání ústavněprávnímu výboru, který usnesením ze dne 25. února 1998 Senátu doporučil návrh zákona schválit ve stávajícím znění. Návrh zákona byl zařazen na pořad druhé schůze Senátu v roce 1998 konané dne 5. 3. 1998. Při jeho projednávání byly v obecné rozpravě vysloveny námitky k některým ustanovením, které blíže označil, problematika týkající se § 31 odst. 3 však zmíněna nebyla. Protože jednání o návrhu zákona na této schůzi Senátu nebyl přítomen zástupce vlády, která byla navrhovatelem zákona, neměl Senát

k dispozici stanovisko předkladatele k předneseným připomínkám senátorů. Z tohoto důvodu Senát svým usnesením č. 20 ze dne 5. 3. 1998 požádal předsedu vlády o zjednáání nápravy a svým usnesením řádně přijatým jednání o návrhu zákona přerušil. Protože pak k následnému pokračování v jednání o návrhu zákona v ústavní 30denní lhůtě již nedošlo, je třeba konstatovat, že v souladu s čl. 46 odst. 3 Ústavy byl návrh zákona přijat uplynutím lhůty 30 dnů od jeho postoupení Senátu. K problematice, která je předmětem návrhu v dané věci, která nebyla v rozpravě konané na schůzi Senátu jmenovitě zmíněna, by bylo, jak ve svém vyjádření dále uvádí, možno dovozovat, že byl obecně akceptován názor charakterizující ustanovení § 31 odst. 1 jako obecné, které do náhrady škody způsobené rozhodnutím sice zahrnuje náklady řízení včetně nákladů právního zastoupení, ale za podmínek v následujících ustanoveních uvedených. Jednou z podmínek je i podmínka uvedená v napadeném ustanovení § 31 odst. 3, že totiž tyto náklady řízení nesmějí být jedinou škodou, která byla v souvislosti s nezákonným rozhodnutím způsobena. Poukázal též na to, že k úpravě podmínek náhrady škody za nezákonné rozhodnutí orgánu veřejné moci zákonem konečně výslovně zmocňuje čl. 36 odst. 4 Listiny. Dále by bylo možno podle jeho názoru dovozovat, že zákonem č. 82/1998 Sb. byl akceptován základní princip, na němž je založen, a to, že nárok na náhradu škody přísluší pouze v případech, že škoda byla způsobena rozhodnutím příslušného orgánu, které bylo posléze zrušeno jako nezákonné, když výjimkou z tohoto principu je toliko rozhodnutí o vazbě, kde postačí k uplatnění náhrady škody zastavení trestního stíhání z důvodů blíže rozvedených v § 9 odst. 1, a rozhodnutí o trestu v případech podle § 10 odst. 2 citovaného zákona. Své vyjádření uzavřel tím, že ponechává posouzení případného rozporu inkriminovaného ustanovení s čl. 36 Listiny na úvaze Ústavního soudu.

II.

Podle § 68 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb. Ústavní soud nejprve zkoumal, zda byl příslušný právní předpis přijat a vydán v mezích Ústavou stanovené kompetence a ústavně předepsaným způsobem.

Z příslušných sněmovních tisků a těsnopiseckých zpráv bylo zjištěno, že vládní návrh zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), byl schválen Poslaneckou sněmovnou dne 12. února 1998, když pro něj ze 167 přítomných poslanců hlasovalo 149, nikdo nehlasoval proti; Senátem pak dne 17. března 1998, když došlo k naplnění podmínek uvedených v čl. 46 odst. 3 Ústavy, neboť návrh zákona byl Senátu postoupen Poslaneckou sněmovnou dne 16. února 1998. Zákon byl podepsán příslušnými ústavními činiteli a byl řádně vyhlášen pod č. 82/1998 Sb. v částce 31/1998 Sb., která byla rozeslána dne 15. dubna 1998. Na základě těchto zjištění Ústavní soud konstatuje, že zákon byl přijat a vydán v mezích Ústavou stanovené kompetence a ústavně předepsaným způsobem.

III.

Při věcném posuzování návrhu vycházel Ústavní soud mimo jiné i z toho, že není vázán odůvodněním návrhu, ale pouze jeho petitem, a proto posuzoval napadené ustanovení i z hlediska jeho souladu s dalšími ústavními normami. Po posouzení obsahu návrhu a vyjádření účastníků řízení pak dospěl k závěru, že návrh je důvodný. Přitom vycházel z následujících úvah.

Zákon, jehož obsahem je napadené ustanovení, nabyl účinnosti dne 15. 5. 1998 a nahradil dosavadní právní úpravu provedenou zákonem č. 58/1969 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou rozhodnutím orgánu státu nebo jeho nesprávným úředním postupem, když právní úprava v tomto zákoně obsažená přestala odpovídat měnící se společenské situaci. Byla totiž založena na principu jediného výlučného nositele odpovědnosti za škodu, jímž byl stát, přitom v souvislosti s uplatněním principu samosprávy v našem právním řádu přestal být stát výhradním nositelem veřejné moci. Nová právní úprava musela proto brát tuto skutečnost v úvahu, stejně jako další změny v platném právním řádu, tj. zejména vývoj ve struktuře státních orgánů, jemuž bylo nutno přizpůsobit vymezení orgánů, nositelů úřadů či jiných subjektů, kteří mohou způsobit škodu, za niž nese odpovědnost stát. Obecně za škodu podle zákona o odpovědnosti za škodu č. 82/1998 Sb. odpovídá nyní stát a územní samosprávné celky. Právní úprava v tomto zákoně obsažená se vztahuje na škodu, která byla za podmínek v zákoně stanovených způsobena veřejnoprávní činností státu, územní samosprávné celky pak odpovídají za škodu způsobenou v rámci výkonu těch pravomocí v samostatné působnosti, které jsou územním samosprávným celkům svěřeny zákonem. Odpovědnost za škodu je podle zákona o odpovědnosti za škodu č. 82/1998 Sb. konstruována jako odpovědnost objektivní, v zákoně není upraven žádný liberační důvod. Občanský zákoník je ve vztahu k tomuto zákonu v poměru subsidiarity (§ 26). Na rozdíl od předchozí právní úpravy obsažené v zákoně č. 58/1969 Sb. nový zákon obsahuje podrobnou úpravu podmínek týkajících se odškodňování nákladů řízení vynaložených v řízeních, v nichž došlo k vydání nezákonných rozhodnutí či nesprávnému úřednímu postupu. Tato úprava je provedena ustanovením § 31 zákona č. 82/1998 Sb. zařazeným do společných a přechodných ustanovení v části označené jako způsob a rozsah náhrady škody, jehož text je následující:

„§ 31

(1) Náhrada škody zahrnuje náhradu nákladů řízení, které poškozenému vznikly v řízení, v němž bylo vydáno nezákonné rozhodnutí nebo rozhodnutí o vazbě, trestu nebo ochranném opatření, a v řízení, v němž bylo vydáno zrušující nebo zprošťující rozhodnutí, rozhodnutí, jímž bylo trestní řízení zastaveno, nebo rozhodnutí, jímž byla věc postoupena jinému orgánu.

(2) Náhrada škody zahrnuje náhradu nákladů řízení, které poškozenému vznikly v řízení, v němž došlo k nesprávnému úřednímu postupu, pokud tyto náklady s nesprávným úředním postupem souvisí.

(3) Nárok na náhradu nákladů řízení v rámci náhrady škody vznikne pouze tehdy, pokud rozhodnutím vznikla škoda a pokud náhrada nákladů již nebyla přiznána podle procesních předpisů.

(4) Náklady zastoupení jsou součástí nákladů řízení. Zahrnují hotové výdaje advokáta a odměnu za zastupování. Výše této odměny se určí podle ustanovení zvláštního předpisu o mimosmluvní odměně.

(5) Poškozený nemá právo na náhradu nákladů zastoupení, které vznikly v souvislosti s projednáváním uplatněného nároku u příslušného orgánu.“

Navrhovatel napadá svým návrhem ustanovení odstavce 3 shora citované normy v podstatě proto, že zatímco odstavec 1 uvádí, že náhrada škody, k níž došlo vydáním nezákonného rozhodnutí, zahrnuje i náhradu nákladů řízení, napadený odstavec na druhé straně podmiňuje vznik nároku na náhradu škody způsobené placením nákladů řízení vznikem jiné – další škody. Je přesvědčen o tom, že toto pojetí je zužující, neboť nárok týkající se nákladů řízení je vázán na vznik jiné škody a nemůže být uspokojen samostatně, nezávisle na existenci další škody, a toto pojetí je podle něj v rozporu s čl. 36 odst. 3 Listiny.

Ustanovení čl. 36 odst. 3 Listiny stanoví, že každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem. Zákon o odpovědnosti za škodu je právě tím zákonem, jehož vydání je předpokládáno odstavcem 4 čl. 36 Listiny, a mělo by jím být tedy realizováno základní právo na náhradu škody způsobené nezákonným nebo nesprávným zásahem veřejné moci.

Občanské právo, jehož součástí je i zákon č. 82/1998 Sb., definuje škodu jako majetkovou újmu, kterou lze objektivně vyjádřit obecným ekvivalentem, tj. penězi. Za skutečnou škodu se považuje majetková újma vyjádřitelná penězi, která spočívá ve zmenšení, ve snížení či v jiném znehodnocení již existujícího majetku poškozeného, jakož i ve vynaložení nákladů na odstranění tohoto znehodnocení. Již ze samotné této definice je zřejmé, že škodou mohou být také účastníky řízení skutečně vynaložené náklady na to které řízení, a že stát tak nese odpovědnost i za takto vzniklou škodu, samozřejmě za splnění dalších podmínek vzniku tohoto vztahu odpovědnosti, totiž existence příčinné souvislosti vzniku této škody se zákonem předpokládanou škodnou událostí, tedy s vydáním nezákonného rozhodnutí nebo s nesprávným úředním postupem. Zákonodárce sám sice, jak plyne z dikce odstavce 1 shora citovaného ustanovení, výslovně náklady řízení do škody odškodnitelné podle tohoto zákona zahrnuje, nicméně, jak patrně ze srovnání následujících dvou odstavců, nezachovává stejný přístup ke všem v úvahu přicházejícím subjektům. Rozdílně totiž stanoví podmínky, za nichž lze vynaložené náklady řízení podle zákona odškodnit, když v poměru k poškozeným nesprávným úředním postupem stanoví jako podmínku jedinou příčinnou souvislost mezi vynaložením nákladů řízení a uvedeným postupem (odstavec 2), zatímco v poměru k těm subjektům, které byly poškozeny nezákonným rozhodnutím (kromě podmínky, že náklady řízení již nebyly přiznány podle procesních předpisů, která jak bude dále uvedeno, je akceptovatelná), podmiňuje dále odškodnění vynaložených nákladů existencí škody rozhodnutím vzniklé. Řečeno slovy důvodové zprávy „náklady řízení lze hradit v rámci náhrady škody způsobené rozhodnutím, nesmí však jít o škodu jedinou“. Takto pak i samotné napadené ustanovení fakticky rozděluje ty subjekty, na které se vztahuje, jímž vznikla újma na majetku v souvislosti s vydáním nezákonného rozhodnutí, do dvou kategorií. Jednu tvoří ti, jímž vznikla škoda spočívající „pouze“ ve vynaložených nákladech řízení, a druhou ti, jímž současně vznikla škoda další, přičemž jen tato posléze uvedená skupina má podle odstavce 3 nárok na náhradu nákladů řízení v rámci náhrady škody (za předpokladu, že náhrada těchto nákladů nebyla přiznána podle procesních předpisů). Zákonodárce tak podle názoru Ústavního soudu činí rozdíly, které nemohou být zdůvodněny kvalifikovaným způsobem, neboť v obou případech dochází ke zmenšení majetku poškozeného, a jde tedy o škodu ve výše uvedeném smyslu, právo na její náhradu je zaručováno čl. 36 odst. 3 Listiny.

Ústavní princip rovnosti zakotvený v čl. 1 Listiny, podle něhož jsou lidé svobodní a rovni v důstojnosti i právech, a komplementárně vyjádřený čl. 3 Listiny jakožto princip zákazu diskriminace v přiznaných základních právech interpretuje Ústavní soud ve své judikatuře z dvojího pohledu [např. nálezy sp. zn. Pl. ÚS 16/93, Pl. ÚS 36/93, Pl. ÚS 5/95, Pl. ÚS 9/95, Pl. ÚS 33/96, Pl. ÚS 9/99 (Sbírka rozhodnutí, svazek 1, nález č. 25, vyhlášen pod č. 131/1994 Sb.; svazek 1, nález č. 24, vyhlášen pod č. 132/1994 Sb.; svazek 4, nález č. 74, vyhlášen

pod č. 6/1996 Sb.; svazek 5, nález č. 16, vyhlášen pod č. 107/1996 Sb.; svazek 8, nález č. 67, vyhlášen pod č. 185/1997 Sb.; svazek 16, nález č. 135, vyhlášen pod č. 289/1999 Sb.) a další]. První je dán požadavkem vyloučení libovůle v postupu zákonodárce při odlišování skupin subjektů a jejich práv, druhý pak požadavkem ústavně-právní akceptovatelnosti hledisek odlišování, tj. nepřipustnosti porušení některého ze základních práv a svobod odlišováním subjektů a práv ze strany zákonodárce. V naznačeném směru Ústavní soud neshledal žádný důvod, který by byl způsobilý odůvodnit nerovnost v přístupu k jednotlivým skupinám poškozených tak, jak jsou shora popsány. Zákonodárce také postup zakládající uvedenou nerovnost ničím nezdůvodnil. Ústavní soud proto dospěl k závěru, že napadené ustanovení ve svých důsledcích vyvolává neodůvodněnou nerovnost mezi subjekty, kterým byla způsobena škoda při výkonu veřejné moci. Z postulátu rovnosti sice nevyplyvá požadavek obecné rovnosti každého s každým, plyne z něj však požadavek, aby právo bezdůvodně nezvýhodňovalo ani neznevýhodňovalo jedny před druhými. V daném případě je nesporné, že požadavek poskytnutí stejných práv za stejných podmínek bez neodůvodněných rozdílů dikcí napadeného ustanovení respektován není, neboť zákonodárce bez v ústavní rovině akceptovatelných důvodů znevýhodnil ty subjekty, kterým vznikla škoda toliko v podobě vynaložených nákladů řízení.

V návaznosti na to, co bylo uvedeno, nelze odhlédnout ani od toho, že podle čl. 4 odst. 2 Listiny mohou být meze základních práv a svobod upraveny za podmínek stanovených tímto ústavním dokumentem pouze zákonem, přičemž při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu, a taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena (čl. 4 odst. 4 Listiny). Má-li tedy každý právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem, přičemž podmínky a podrobnosti realizace tohoto práva stanoví zákon (čl. 36 odst. 3 a 4 Listiny), pak takový zákon vydaný na základě ústavního zmocnění nemůže nárok na náhradu škody v důsledku zmíněného jednání vzniklé zcela anulovat (negovat), a tím tedy ústavně zaručené základní právo, byť toliko v určitých případech, popřít. V případě osob, kterým vznikla škoda spočívající „pouze“ v nákladech řízení, tak došlo postupem zákonodárce promítnutým v napadeném ustanovení k naprostému vyloučení této kategorie subjektů z práva na náhradu škody způsobené jim nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy. Takový postup je v příkrém rozporu s ústavním pořádkem České republiky a nerespektuje princip minimalizace zásahů do základních práv v podobě jejich případného omezení a maximalizace uchování obsahové podstaty základního práva. Ústavní soud proto napadené ustanovení pro jeho rozpor s čl. 36 odst. 3 ve spojení s čl. 1, čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 4 Listiny zrušil.

Pro úplnost třeba dodat, že napadené ustanovení bylo zrušeno jako celek, přestože pokud dále vylučuje z možnosti domáhat se vynaložených nákladů řízení v rámci náhrady škody ty subjekty, kterým již byla náhrada nákladů přiznána podle procesních předpisů, pak jde sice o podmínku nikoliv protiústavní, nicméně zcela nadbytečnou, neboť v takových případech již zcela chybí základní předpoklad odpovědnosti za škodu, totiž existence škody samotné.

Předseda Ústavního soudu:

JUDr. Kessler v. r.

235

NÁLEZ

Ústavního soudu

Jménem České republiky

Ústavní soud rozhodl dne 30. dubna 2002 v plénu o návrhu skupiny senátorů na zrušení § 46a zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů,

takto:

Návrh se zamítá.

Odůvodnění

I.

Ústavní soud obdržel dne 14. 8. 2001 návrh skupiny 23 senátorů Senátu Parlamentu České republiky na zrušení § 46a zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, s odůvodněním, že podle jejich názoru je předmětné ustanovení v rozporu s čl. 4 odst. 3 a čl. 21 odst. 1 a 4 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Uvedený návrh je odůvodněn takto: Zákonem č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění zákona č. 36/1993 Sb., zákona č. 253/1994 Sb., zákona č. 301/1995 Sb. a zákona č. 39/2001 Sb., (dále jen „zákon o České televizi“) jsou stanoveny podmínky a také procedura volby Rady České televize, tedy orgánu, který je volen občany (správně ovšem Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky) za účelem kontroly činnosti České televize. Podle § 4 odst. 2 zákona o České televizi jsou kandidáti voleni z řad občanů na základě návrhů organizací a sdružení představujících kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické a národnostní zájmy. Návrhy jsou doručovány Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky (dále jen „Poslanecká sněmovna“), která je také podle zákona o České televizi oprávněna volit a odvolávat jednotlivé členy Rady České televize. Možnost být zvolen za člena Rady České televize je zákonem dána všem, kteří splňují kritéria zákona o České televizi, tedy těm, kteří jsou způsobilí k právním úkonům, mají trvalý pobyt na území České republiky a jsou bezúhonní, tak, jak je určeno v § 4 odst. 3 zákona o České televizi. Částí třetí článkem IV bodem 2 zákona č. 39/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů, a o změně některých dalších zákonů, byl změněn (doplněn) také zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění zákona č. 47/2000 Sb., a to tak, že pro účely volby členů Rady České televize se zřizuje volební výbor. Volební výbor Poslanecké sněmovny je pak v souladu s § 46a zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny povinen vybrat z navržených kandidátů na členy Rady České televize trojnásobek počtu členů Rady České televize, to za předpokladu, je-li počet kandidátů navržených oprávněnými organizacemi a sdruženími a splňujícími předpoklady podle zákona o České televizi vyšší, než je právě trojnásobek počtu členů Rady České televize, kteří mají být zvoleni. Skupina senátorů jako navrhovatel spatřuje v dosavadním znění napadeného § 46a zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny rozpor

- a) s čl. 21 odst. 1 Listiny, který zní: „Občané mají právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců.“,
- b) s čl. 21 odst. 4 Listiny, který zní: „Občané mají za rovných podmínek přístup k voleným a jiným veřejným funkcím.“,
- c) s čl. 4 odst. 3 Listiny, který zní: „Zákonná omezení základních práv a svobod musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky.“.

Nynější text zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny ustanovením napadeného § 46a omezuje podle názoru navrhovatelů neospravedlnitelné nezadatelné právo občanů podílet se na správě veřejných věcí prostřednictvím svých zástupců, a to způsobem, který nemá oporu (zřejmě v ústavních zákonech či zákonech, protože navrhovatelé blíže tuto tezi neupřesnili). Tím, že byl ustaven volební výbor, kterému byla svěřena kompetence jinak svěřená zákonem o České televizi všem poslancům Poslanecké sněmovny, jsou z možnosti volit (a navíc svou volbou usilovat před svými voliči o opětovné zvolení) vyloučeni všichni poslanci-nečlenové volebního výboru, a tím tedy i ti občané, které poslanci-nečlenové volebního výboru reprezentují. Tím je omezeno právo těchto občanů podílet se na správě veřejných věcí (prostřednictvím volby členů Rady České televize na správu České televize v rozsahu stanoveném zákonem o České televizi). Současný text zákona o jednacím řádu Posla-

necké sněmovny takto ustanovením napadeného § 46a omezuje neospravedlnitelně nezadatelné právo občanů mít za rovných podmínek přístup k voleným a jiným veřejným funkcím. Neexistují žádná pravidla (kritéria) pro tuto činnost volebního výboru spočívající ve způsobu posuzování podaných návrhů (na kandidáty pro volby do Rady České televize) a vedoucí k výběru pouze takového počtu kandidátů „...splňujících předpoklady podle tohoto zákona...“ odpovídajícího trojnásobku počtu členů Rady České televize pro vlastní volbu členů Rady České televize Poslaneckou sněmovnou. Tím je zabráněno podstatné části kandidátů být volen tím sborem, který je k tomu zákonem určen, totiž celou Poslaneckou sněmovnou, tedy mít za rovných podmínek přístup k voleným funkcím. Poslanecká sněmovna se navíc k provedení napadeného ustanovení sice v souladu s § 46a odst. 3 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny usnesla na podrobnostech postupu (usnesení č. 1616), ale nad rámec zákonného zmocnění svým usnesením č. 8 omezil volební výbor právo kandidátů předstoupit před (i jen) volební výbor Poslanecké sněmovny pouze na určitou část kandidátů z těch, kteří jinak splňují předpoklady pro možnost volby za člena Rady České televize. Současný text § 46a navíc v odstavci 2 v části „...a z navržených kandidátů splňujících předpoklady podle tohoto zákona vybere pro volbu Poslaneckou sněmovnou kandidáty v počtu odpovídajícím trojnásobku počtu členů Rady...“ je zmatečný, neboť není jednoznačné, který zákon je míněn formulací „...tohoto zákona...“, když zákon o České televizi není vůbec v zákoně o jednacím řádu Poslanecké sněmovny citován a zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny nemohl mít zákonodárce v dané souvislosti na mysli. Napadené ustanovení zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny je v rozporu s právem občana (tedy i kandidáta na člena Rady České televize) na to, aby zákonná omezení základních práv, tedy i práva mít přístup za rovných podmínek k voleným a jiným veřejným funkcím, platila stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky. Samo napadené ustanovení v dispozici se opírá o hypotézu „...kandidátů splňujících předpoklady...“, ale poté omezení stát se objektem volby se vztahuje jen na část kandidátů (na ty, které bez stanovení kritérií, tedy svévolně, určí volební výbor). Má-li se tedy už i možnost být „připuštěn“ k volbě za člena Rady České televize stát pouze předmětem politických stranických dohadů a licitací a třeba kompromisů, a to jen navíc stran parlamentních, bylo by příslušné ustanovení zákona o České televizi (§ 4 odst. 2) o tom, které subjekty předkládají návrhy kandidátů na členy Rady České televize (právě subjekty mimo politické strany, tedy zájmové a profesní organizace a sdružení občanů), ustanovením zavádějícím až zmatečným. Avšak i z pohledu této věcné argumentace je zavádějícím až zmatečným samo napadené ustanovení. Tento vývod ostatně podporuje i fakt, že zákonodárce stanovil okruh objektů volby normou hmotněprávní (zákon o České televizi) a způsob volby upravuje normou procesní.

Navrhovatelé proto žádali, aby Ústavní soud napadenou část zákona zrušil pro rozpor s čl. 4 odst. 3 a čl. 21 odst. 1 a 4 Listiny.

II.

Ústavní soud si k posouzení návrhu vyžádal vyjádření Poslanecké sněmovny a Senátu. Poslanecká sněmovna ve vyjádření uvedla, že zákon č. 39/2001 Sb. v části třetí čl. IV bodu 2 upravuje zřízení volebního výboru Poslanecké sněmovny a jeho činnost a stanoví, že podrobnosti postupu výboru upraví sama Poslanecká sněmovna svým usnesením. Tato úprava je zcela v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Přímou v Ústavě České republiky (dále jen „Ústava“) je upravena pravomoc obou komor Parlamentu zřizovat jako své orgány výbory a komise, přičemž Ústava neurčuje, které výbory mají být konkrétně zřizovány. Komory mohou zřídit své výbory svým usnesením nebo jejich zřízení může být určeno zákonem. Jedná se de facto o pravomoc komor autonomně zřizovat své orgány. V Poslanecké sněmovně jsou výbory ustavovány v souladu s § 115 odst. 2 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny podle zásad poměrného zastoupení s výjimkou výboru organizačního. Ze své činnosti jsou výbory odpovědné Poslanecké sněmovně. Nelze tedy souhlasit s názorem, že z možnosti volit členy Rady České televize jsou vyloučeni „všichni poslanci-nečlenové volebního výboru, a tím tedy i ti občané, které poslanci-nečlenové volebního výboru reprezentují“. Tento názor by zcela popíral princip voleb do zákonodárského sboru a zásadu poměrného zastoupení v Poslanecké sněmovně. Občané jsou samozřejmě zastoupeni svými poslanci, ale přímo ze zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny vyplývá, jakým způsobem se poslanci zúčastňují práce Poslanecké sněmovny. Poslanec může být členem nejvýše dvou výborů s výjimkami uvedenými v § 33 odst. 1 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Proto není možné dovozovat závěr z výše uvedeného názoru o poslancích-nečlenech a občanech, které zastupují. Je třeba rovněž zdůraznit, že každý výbor předkládá své závěry Poslanecké sněmovně a pouze Poslanecké sněmovně přísluší konečné rozhodnutí ve věcech, které projednává, a to i ve věcech, které projednaly výbory jako orgány Poslanecké sněmovny. Zákon č. 39/2001 Sb. tedy neporušuje právo občanů podílet se na správě veřejných věcí volbou svých zástupců. Ustanovení § 46a odst. 2 upravuje pouze způsob postupu v případě vysokého počtu kandidátů. Zákon musí takovou úpravu obsahovat, neboť jinak by při velmi vysokém počtu kandidátů byla vlastní volba téměř znemožněna. Na výběru kandidátů se přitom podílejí všichni členové volebního výboru zastupující své voliče podle principu poměrného zastoupení. Napadené ustanovení § 46a proto žádným způsobem neomezuje základní práva a svobody podle čl. 21 odst. 4 a čl. 4 odst. 3 Listiny. V závěru svého vyjádření pak Poslanecká

sněmovna vyjádřila názor, že napadené ustanovení není v rozporu s ústavním pořádkem České republiky a je plně v intencích právní úpravy dané relevantními ustanoveními Ústavy – především čl. 18 odst. 1 a čl. 31.

Senát ve vyjádření uvedl, že napadené ustanovení bylo do zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny doplněno při novelizaci provedené zákonem č. 39/2001 Sb. Návrh tohoto zákona byl předložen vládou počátkem ledna 2001, přičemž obsahoval změny tří zákonů, a to zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů. Na základě požadavku vlády byl – vzhledem k tehdejší situaci v České televizi – k projednání vládního návrhu zákona vyhlášen stav legislativní nouze a návrh zákona byl projednáván ve zkráceném jednání. V Poslanecké sněmovně vládní návrh doznal změn, které se projeví i ve změně názvu zákona, a byla doplněna novelizace i dalších tří zákonů včetně zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Poslaneckou sněmovnou přijatý návrh zákona byl doručen Senátu dne 15. 1. 2001, a protože šlo o návrh zákona projednaný v Poslanecké sněmovně ve zkráceném jednání, byl podle § 118 zákona č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, projednán ve zkráceném jednání i Senátem. V Senátu byl návrh zákona jako senátní tisk č. 1/2001 projednán ve dvou výborech, a to ve výboru petičním a ve výboru ústavněprávním. Senát návrh zákona projednal na své 4. schůzi (III. volební období) dne 17. 1. 2001, a poté, co nebyl přijat návrh, aby se Senát návrhem zákona nezabýval, ani návrh na jeho schválení ve znění předloženém Poslaneckou sněmovnou, přijal pozměňovací návrhy podané na uvedené schůzi Senátu a usnesením č. 53 rozhodl vrátit návrh zákona Poslanecké sněmovně ve znění přijatých pozměňovacích návrhů. Z přítomných 66 senátorů hlasovalo pro tento návrh 39 a proti 14 členů Senátu. Při projednávání návrhu zákona v Senátu byla brána v úvahu situace, ve které byl návrh zákona projednáván, kdy bylo potřebné přijmout legislativní úpravu umožňující řešit tehdejší krizovou situaci v České televizi. V úvahu byla brána závažnost navrhované úpravy, která podle názoru mnoha senátorů vedle pozitivních změn obsahovala i některé poměrně závažné nedostatky, jejichž řešení by vyžadovalo delší dobu. Senát proto k návrhu zákona přijal pozměňovací návrhy, jejichž záměrem bylo přijmout pouze zákonnou úpravu umožňující řešit tehdejší aktuální krizovou situaci v České televizi, a uvedl, že nová úprava tzv. mediálních zákonů a nezbytných změn v souvisejících zákonech respektující také příslušné ústavní principy by měla být připravena v rámci běžného legislativního procesu. Toto řešení však nebylo Poslaneckou sněmovnou akceptováno.

V souvislosti s návrhem podaným skupinou senátorů lze poukázat na skutečnost, že v polovině června roku 2001 vláda předložila Poslanecké sněmovně k projednání návrh zákona, kterým se mění zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, a zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. V tomto návrhu, který teprve bude projednáván v orgánech Poslanecké sněmovny, vláda navrhuje též změny § 46a zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, které odůvodňuje – mimo jiné – tím, že úprava postupu volebního výboru obsažená v § 46a odst. 2 „patrně není v souladu s čl. 21 odst. 4 Listiny“.

III.

Ústavní soud podle § 68 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, přezkoumal, zda zákon č. 39/2001 Sb. (zde část třetí – změna zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění zákona č. 47/2000 Sb., čl. IV bod 2) byl přijat v mezích Ústavou stanovené kompetence a ústavně předepsaným způsobem. Z vyjádření Poslanecké sněmovny pak vyplynulo, že zákon č. 39/2001 Sb., jímž bylo do jednacího řádu Poslanecké sněmovny zahrnuto napadené ustanovení § 46a, byl přijat v Poslanecké sněmovně ve třetím čtení dne 13. 1. 2001 a v hlasování pod pořadovým číslem 16 bylo z přítomných 179 poslanců pro 120 a proti 50 poslanců. O návrhu vráceném Senátem bylo hlasováno dne 23. 1. 2001 a Poslanecká sněmovna schválila původní návrh zákona (ve znění ze dne 13. 1. 2001) v hlasování pod pořadovým číslem 123, z přítomných 194 poslanců bylo pro 133 a proti 52 poslanců. Zákon byl podepsán prezidentem republiky dne 23. 1. 2001 a vyhlášen ve Sbírce zákonů dne 25. 1. 2001 v částce 14/2001 Sb. Nezbyvá než uzavřít, že označený zákon byl přijat a vydán v mezích ústavně stanovené kompetence a ústavně předepsaným způsobem.

IV.

Způsob volby členů Rady České televize byl upraven nově zákonem č. 39/2001 Sb.

Podle § 4 odst. 1 věty třetí zákona o České televizi, ve znění zákona č. 39/2001 Sb. »Členy Rady volí a odvolává Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky (dále jen »Poslanecká sněmovna«) tak, aby v ní byly zastoupeny významné regionální, politické, sociální a kulturní názorové proudy«.

Podle § 4 odst. 2 zákona o České televizi, ve znění zákona č. 39/2001 Sb., »Návrhy kandidátů na členy Rady předkládají Poslanecké sněmovně organizace a sdružení představující kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, ekologické a národnostní zájmy. Návrhy lze předložit ve lhůtě 15 dnů

ode dne zveřejnění výzvy předsedy Poslanecké sněmovny k předložení návrhů způsobem stanoveným usnesením Poslanecké sněmovny.“.

V § 46a zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění zákona č. 39/2001 Sb., je stanoveno:

„(1) Pro účely volby členů Rady České televize (dále jen „Rada“) zřizuje Poslanecká sněmovna volební výbor, jehož členy volí z poslanců podle zásady poměrného zastoupení.

(2) Je-li počet kandidátů navržených oprávněnými organizacemi a sdruženími vyšší, než je trojnásobek počtu členů Rady, kteří mají být zvoleni, volební výbor posoudí podané návrhy a z navržených kandidátů splňujících předpoklady podle tohoto zákona vybere pro volbu Poslaneckou sněmovnou kandidáty v počtu odpovídajícím trojnásobku počtu členů Rady, kteří mají být zvoleni. Jestliže není počet kandidátů navržených oprávněnými organizacemi a sdruženími vyšší než trojnásobek členů Rady, kteří mají být zvoleni, volební výbor předloží Poslanecké sněmovně k volbě všechny navržené kandidáty splňující předpoklady podle tohoto zákona.

(3) Podrobnosti postupu upraví Poslanecká sněmovna svým usnesením, kterým také určí, v jakém rozsahu se pro postup podle odstavců 1 a 2 použije volební řád (příloha č. 2).“

Poslanecká sněmovna usnesením č. 1492 z 34. schůze dne 2. 3. 2001 podle § 46a odst. 3 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny upravila blíže postup volebního výboru pro výběr kandidátů. V uvedeném usnesení stanovila, že

1. výzvu k předložení návrhů kandidátů na členy Rady České televize v zákonné patnáctidenní lhůtě (§ 4 odst. 2 zákona o České televizi) zašle předseda Poslanecké sněmovny ke zveřejnění České tiskové kanceláři,
2. v souladu s § 4 a 5 zákona o České televizi, předkládají oprávněné organizace a sdružení návrhy kandidátů na členy Rady České televize v zákonné lhůtě volebnímu výboru Poslanecké sněmovny,
3. volební výbor posoudí, zda kandidáti na členy Rady České televize byli navrženi oprávněnými organizacemi a sdruženími dle zákona o České televizi a zda navržení kandidáti splňují předpoklady uvedené v citovaném zákoně,
4. volební výbor předloží kandidátku Rady České televize volební komisi Poslanecké sněmovny a tuto skutečnost současně oznámí předsedovi Poslanecké sněmovny. Ustanovení čl. 6 bodu 2 přílohy jednacího řádu Poslanecké sněmovny se neužije. Ostatní ustanovení přílohy č. 2 jednacího řádu Poslanecké sněmovny se pro volbu Rady České televize použijí. Zmíněná příloha č. 2 je volebním řádem pro volby konané Poslaneckou sněmovnou, přičemž podle čl. 6 bodu 2 se návrhy předkládají volební komisi Poslanecké sněmovny nejpozději deset dnů před dnem volby.

Ústavnímu soudu byla dále předložena následující usnesení volebního výboru:

- usnesení č. 6 z 2. schůze dne 5. 4. 2001,
- usnesení č. 8 z 3. schůze dne 24. 4. 2001,
- usnesení č. 11 ze 4. schůze dne 15. 5. 2001,
- usnesení č. 16 z 5. schůze dne 22. 5. 2001 a
- usnesení č. 21 z 5. schůze dne 24. 5. 2001.

Z těchto listin vyplynulo, že volební výbor ve smyslu uvedeného usnesení Poslanecké sněmovny zkoumal výlučně plnění podmínek a předpokladů stanovených zákonem o České televizi. Především zjišťoval, zda návrhy byly podány organizacemi a sdruženími uvedenými v § 4 odst. 2 zákona o České televizi. K tomuto účelu na základě usnesení č. 6 vyzval tyto subjekty, aby příslušným způsobem doložily, že splňují stanovené podmínky pro podávání návrhů. Usnesením č. 11 pak vyřadil z výběru ty kandidáty, kteří byli navrženi subjekty buď nesplňujícími podmínky podle § 4 odst. 2 zákona o České televizi anebo subjekty, které nedoložily, že jsou oprávněny k podání návrhu ve smyslu citovaného ustanovení. Dále z předložených podkladů vyplynulo, že volební výbor zkoumal, zda navržení kandidáti splňují předpoklady stanovené v § 4 odst. 3 zákona o České televizi. Usnesením č. 6 uložil předsedovi volebního výboru vyžádat od navrhovatelů podklady, z nichž by vyplynulo, že jimi navrhovaní kandidáti splňují stanovené předpoklady. Stejným usnesením byly přesně definovány požadované podklady. Z dalších usnesení volebního výboru jednoznačně vyplývá, že z celkového navrženého počtu kandidátů byli vyřazeni jen ti, kteří byli navrženi nezpůsobilými subjekty anebo nesplňovali stanovené předpoklady. Dále potom již volební výbor vybíral určený počet kandidátů (trojnásobek počtu členů Rady České televize) tajným hlasováním podle pravidel vyplývajících z přílohy č. 2 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny a z usnesení č. 8.

V.

Jádrem návrhu skupiny senátorů na zrušení uvedeného ustanovení zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny jsou dvě námitky, a to námitka týkající se konstituování samotného volebního výboru a námitka týkající se omezení práva občanů mít za rovných podmínek přístup k voleným a jiným veřejným funkcím.

Podstatou námitky směřující proti konstituování samotného volebního výboru je přesvědčení navrhovatelů, že vytvořením tohoto výboru jsou všichni poslanci, kteří do tohoto výboru nebyli zařazeni, vyloučeni z podílu na rozhodování při volbě členů Rady České televize. V důsledku tohoto vyloučení pak do volebního výboru nezařazení poslanci nemohou reprezentovat své voliče v této oblasti, což ve svém důsledku je omezením práva jejich voličů podílet se na správě veřejných záležitostí.

Ústavní soud se při posuzování této námitky přiklonil k názoru obsaženému ve vyjádření Poslanecké sněmovny, podle něhož zákon upravuje zřízení volebního výboru a jeho činnost ustanovením, že podrobnosti postupu výboru jsou ponechány usnesením Poslanecké sněmovny. Tato úprava je zcela v souladu s ústavním pořádkem České republiky, neboť přímo v Ústavě je upravena pravomoc obou komor Parlamentu zřizovat jako své orgány výbory a komise, aniž by Ústava určovala, které výbory mají být konkrétně zřizovány. Mohou-li jednotlivé komory zřídit své výbory vlastním usnesením, jedná se o pravomoc parlamentních komor zřizovat své orgány autonomním způsobem. To odpovídá – podle názoru Ústavního soudu – principu reprezentativní demokracie, neboť pro Parlament, který vzešel ze svobodných voleb platí, že jako nositel moci v rámci Ústavou vymezené působnosti přijímá rozhodnutí, jež vyjadřují vůli lidu ve smyslu čl. 2 odst. 1 Ústavy. Kompetenční svrchovanost Parlamentu i vnitřní organizační autonomie jeho komor je proto nepopíratelnou náležitostí orgánu reprezentujícího svrchovanou vůli lidu.

Z obecné definice zásady poměrného zastoupení vyplývá, že tento systém politické reprezentace má naplňovat požadavek, že poměr přidělených mandátů víceméně odpovídá poměru obdržených hlasů. Pro aplikaci této zásady je však nezbytné vytvoření základních podmínek v relativně stabilizovaných volebních a stranických poměrech. Mezi tyto základní podmínky lze podle obecné teorie zahrnout především ustálený volební mechanismus, který byl použit alespoň ve třech po sobě následujících volbách. Dále se pak předpokládá, že stranický systém je do značné míry stálý, není příliš zlomkovitý a lze určit minimální měřitelnou velikost tzv. nejmenší strany. Sama teorie dovozuje (např. Klíma M., Poměrný „nepoměrný“ volební systém po novelizaci zákona o volbách do Parlamentu České republiky, Politologický časopis č. 4/2000, s. 349), že v České republice jsou vytvořeny stabilizované poměry pro aplikaci zásady poměrného zastoupení, a Ústavní soud je téhož názoru.

Z toho, co bylo uvedeno, lze podle názoru Ústavního soudu odvodit, že pokud jsou vytvořeny dostatečně stabilizované předpoklady pro aplikaci zásady poměrného zastoupení při konstituování Poslanecké sněmovny jako celku, pak samozřejmě nelze mít pochyb, že i pro konstituování vnitřních orgánů této komory Parlamentu je zásada poměrného zastoupení ústavně konformním základem. Zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny pak blíže stanoví, jakým způsobem se poslanci zúčastňují práce Poslanecké sněmovny. Poslanec pak může být členem nejvýše dvou výborů s výjimkami uvedenými v § 33 odst. 1 jednacího řádu Poslanecké sněmovny. Pro volební výbor, jak vyplývá z § 46a odst. 1 jednacího řádu Poslanecké sněmovny, je zásada poměrného zastoupení základním pravidlem pro jeho konstituování, což znamená, že struktura sboru poslanců-členů volebního výboru odpovídá samotné struktuře mandátů v Poslanecké sněmovně, a tím i poměru hlasů voličů, které politické strany zastoupené v této komoře Parlamentu získaly.

Jinými slovy lze vyjádřit, že ustavení volebního výboru důsledně sleduje princip poměrného zastoupení, jehož uplatněním je vytvořena i samotná Poslanecká sněmovna. Z této skutečnosti lze potom oprávněně očekávat, že i volební výbor v rámci svých kompetencí rozhoduje při volbě členů Rady České televize způsobem, který respektuje rozvržení politických sil v celé Poslanecké sněmovně. Ustavení volebního výboru (vložení § 46a do jednacího řádu Poslanecké sněmovny zákonem č. 39/2001 Sb.) je pak zjevně motivováno právě záměrem vybrat příslušný počet kandidátů Rady České televize tak, aby při samotné volbě členů Rady České televize měla Poslanecká sněmovna dostatečný čas na diskusi a pečlivé zvážení týkající se jednotlivých kandidátů, což by jedině mohlo vést k racionálním závěrům odůvodňujícím jejich volbu. S ohledem na to, co bylo uvedeno, pak jde o tak řečeno jistý „předvýběr“ kandidátů Rady České televize, ovšem orgánem, který je zřízen Poslaneckou sněmovnou způsobem již popsáním. Tento způsob potom v konečném důsledku nelze označit za protiústavní, a to ani z hlediska namítaného čl. 21 odst. 1 Listiny, kdy je při nejmenším respektována zajisté důležitá zásada, že „Občané mají právo podílet se na správě věcí veřejných přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců.“. Vzhledem k tomu, co bylo uvedeno, proto Ústavní soud dospěl k závěru, že způsob konstituování volebního výboru nevykazuje rysy protiústavnosti, a nezbylo, než v naznačeném směru vznesenou námitku pokládat za nedůvodnou.

Podstatou námitky týkající se omezení práva občanů mít za rovných podmínek přístup k voleným a jiným

veřejným funkcím je přesvědčení navrhovatelů, že předmětná úprava neobsahuje žádná pravidla (kritéria) pro činnost volebního výboru spočívající ve způsobu posuzování podaných návrhů a vedoucí k výběru pouze počtu kandidátů, kteří jinak splňují předpoklady zákona o České televizi, odpovídajícího trojnásobku počtu členů Rady České televize. Aplikací této úpravy je podle názoru navrhovatelů zabráněno podstatné části navržených kandidátů být volen tím sborem, který je k tomu zákonem určen, tj. Poslaneckou sněmovnou, tedy mít za rovných podmínek přístup k voleným funkcím.

Ustanovení čl. 21 odst. 4 Listiny stanoví, že „Občané mají za rovných podmínek přístup k voleným a jiným veřejným funkcím.“. Toto právo souvisí s oprávněním podílet se na správě veřejných věcí. Takové právo je univerzální, patří každému občanovi bez rozdílu pohlaví, národnosti, náboženství, politické příslušnosti k jakékoliv skupině či jiného postavení. Správou veřejných věcí je účast na politickém životě státu, správě státu i správě veřejných záležitostí a znamená také možnost ucházet se a zastávat jakékoliv funkce ve veřejném životě bez jakékoliv diskriminace. Uvedenému ustanovení Listiny odpovídá i čl. 25 písm. c) Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, který stanoví, že každý občan má právo a možnost bez jakýchkoliv rozdílu uvedených v čl. 2 Paktu a bez neodůvodněných omezení vstoupit za rovných podmínek do veřejných služeb své země. Rovné podmínky pro přístup k veřejným službám země znamenají, že kvalifikační požadavky nesmějí vylučovat nikoho z těchto služeb z důvodů uvedených v čl. 3 Listiny nebo čl. 2 Paktu. Rovné podmínky také znamenají, že právním předpisem jakékoliv síly ani praxí orgánů státní moci nelze preferovat či diskriminovat některé skupiny občanů před jinými skupinami, pokud jde o přístup k veřejným funkcím.

Jak již řečeno, jediná kritéria, která zákon o České televizi pro volbu členů Rady České televize Poslaneckou sněmovnou dává, jsou, že Rada České televize má být zvolena tak, „...aby v ní byly zastoupeny významné regionální, politické, sociální a kulturní názorové proudy“ (§ 4 odst. 1 zákona o České televizi), kdy návrhy na kandidáty předkládají Poslanecké sněmovně organizace a sdružení představující kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické a národnostní zájmy (§ 4 odst. 2 zákona o České televizi). Předpoklady pro možnost být zvolen za člena Rady České televize jsou stanoveny v § 4 odst. 3 zákona o České televizi a zahrnují způsobilost k právním úkonům, trvalý pobyt na území České republiky a bezúhonnost.

Úkol zajistit uvedené složení Rady České televize je stanoven Poslanecké sněmovně zákonem o České televizi, ale předmětná ustanovení § 46a odst. 2 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny jsou normou upravující postup, kterým Poslanecká sněmovna tento svůj úkol plní. Rozdělení úpravy konstituování Rady České televize mezi, jak uvádějí navrhovatelé, hmotněprávní předpis a procesněprávní předpis nepovažuje Ústavní soud za protiústavní, protože hmotněprávní úprava – tedy postavení Rady České televize, její vznik, pravomoci atd. – musejí být upraveny hmotněprávním předpisem (zákonem o České televizi), naproti tomu způsob práce Poslanecké sněmovny při volbách členů Rady České televize musí být jednoznačně věcně upraven v tom zákoně, který upravuje jednání Poslanecké sněmovny, tedy v zákoně o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Jestliže v souvislosti s první námitkou týkající se konstituování volebního výboru dovedl Ústavní soud, že volební výbor je ústavně konformním způsobem ustaveným orgánem Poslanecké sněmovny a byla mu svěřena pravomoc účastnit se voleb členů Rady České televize, pak působení volebního výboru při volbě členů Rady České televize lze považovat za působení Poslanecké sněmovny samotné.

Volební výbor je podle § 32 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny jedním z výborů Poslanecké sněmovny, tedy řádně zákonem stanoveným orgánem s vymezenými pravomocemi a jednáním. Činnost výborů je upravena v části šesté, § 32 až 46a zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Z jednacích pravidel tak, jak jsou stanovena v § 36 a násl. zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, jednoznačně vyplývá, že práce výboru se řídí standardními pravidly platnými pro jednání demokraticky ustavených orgánů. Členové výboru jsou oprávněni účastnit se schůze výboru, navrhopvat doplnění nebo změnu pořadu jednání, vystupovat s podněty, návrhy a připomínkami. O všech návrzích je pak rozhodováno způsobem, který zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny přesně upravuje. Z veškeré své činnosti jsou výbory odpovědné Poslanecké sněmovně.

Volební výbor, jak vyplývá z podkladů uvedených v části IV. odůvodnění tohoto nálezu, při vyřazování kandidátů postupoval podle § 4 odst. 2 a 3 zákona o České televizi, tedy posuzoval plnění formálních náležitostí stanovených zákonem (návrh podaný oprávněnými subjekty, splnění předpokladů pro člena Rady České televize). Tomuto postupu nelze vytknout porušení rovných podmínek pro přístup občanů k voleným funkcím. Porušení uvedeného principu však nelze spatřovat ani v dalším postupu volebního výboru, který výběr omezeného počtu kandidátů již dále prováděl jen na základě volby s tajným hlasováním. Z tohoto postupu jednoznačně vyplývá, že i zde všichni navržené kandidáti měli stejnou možnost přístupu k této funkci.

Vzhledem k tomu, co bylo uvedeno, a v důsledku respektování zásady poměrného zastoupení při ustavování volebního výboru nelze dospět k závěru, že by byl porušen čl. 21 odst. 4 Listiny, a tedy byl odepřen občanům za rovných podmínek přístup k voleným a jiným veřejným funkcím (členství v Radě České televize). Znovu je třeba

připomenout zřejmý záměr Poslanecké sněmovny vytvořit svůj orgán (s respektováním zásady poměrného zastoupení), který zjevně vytvořil podmínky pro zefektivnění činnosti Poslanecké sněmovny při volbě členů Rady České televize. Zachování rovných podmínek občanů z hlediska přístupu k veřejným funkcím je nutno spatřovat v jejich rovné možnosti prostřednictvím návrhů oprávněných subjektů ucházet se o funkci člena Rady České televize, a to i z hlediska existence a kompetencí Poslaneckou sněmovnou ustaveného volebního výboru podle zásady poměrného zastoupení.

Navrhovatelé konečně namítali, že dosavadní text § 46a odst. 2 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny v části „...a z navržených kandidátů splňujících předpoklady podle tohoto zákona vybere...“ je zmatečný, neboť není jednoznačné, který zákon je míněn formulací „...tohoto zákona...“, když zákon o České televizi není vůbec v zákoně o jednacím řádu Poslanecké sněmovny citován a zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny nemohl mít zákonodárce v dané souvislosti na mysli. K této připomínce Ústavní soud uvádí, že formulace není příliš vhodná, avšak z celkového kontextu napadeného ustanovení, tj. § 46a zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny jednoznačně vyplývá, že se jedná o volby členů Rady České televize, a lze proto dovodit, že předpoklady pro výkon této funkce jsou stanoveny právě zákonem o České televizi. Ústavní soud v této souvislosti konstatuje, že uvedená nepřesná formulace je spíše technického charakteru a v žádném případě nezakládá protiústavnost napadeného ustanovení.

Ústavní soud dospěl k závěru, že napadeným ustanovením není porušen čl. 21 odst. 4 Listiny.

Předseda Ústavního soudu:

JUDr. Kessler v. r.

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon (02) 792 70 11, fax (02) 795 26 03 – **Redakce:** Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/SB, 170 34 Praha 7-Holešovice, telefon: (02) 614 32341 a 614 33502, fax (02) 614 33502 – **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon 0627/305 161, fax: 0627/321 417. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel.: 00421 2 44 45 46 28, fax: 44 45 46 27. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha na rok 2002 činí 3000,- Kč, druhá záloha na rok 2002 činí 3000,- Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce:** celoroční předplatné i objednávky jednotlivých částek – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon: 0627/305 179, 305 153, fax: 0627/321 417. **Internetová prodejna:** www.sbirkyzakonu.cz – **Drobný prodej** – Benešov: Oldřich HAAGER, Masarykovo nám. 101; Brno: Knihkupectví M. Ženíška, Květinářská 1, Jiří Hrazdil, Cejl 76, SEVT, a. s., Česká 14, Knihkupectví JUDr. Oktavián Kocián, Příkop 6, tel.: 05/45 17 50 80; Břeclav: Prodejna tiskovin, 17. listopadu 410, tel.: 0627/322 132, fax: 0627/370 036; České Budějovice: PROSPEKTRUM, Kněžská 18, SEVT, a. s., Česká 3; Hradec Králové: TECHNOR, Wonkova 432; Hrdějovice: Ing. Jan Fau, Dlouhá 329; Cheb: EFREX, s. r. o., Karlova 31; Chomutov: DDD Knihkupectví – Antikvariát, Ruská 85; Kadaň: Knihařství – Přibíková, J. Švermy 14; Kladno: eL VaN, Ke Stadionu 1953; Klatovy: Krameriovo knihkupectví, Klatovy 169/I.; Liberec: Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; Litoměřice: Jaroslav Tvrdlík, Lidická 69, tel.: 0416/732135, fax: 0416/734875; Most: Knihkupectví Šeříková, Ilona Růžičková, Šeříková 529/1057, Knihkupectví „U Knihomila“, Ing. Romana Kopková, Moskevská 1999; Náchod: Olga Fašková, Kamenice 139, tel.: 0441/42 45 46; Olomouc: ANAG, spol. s r. o., Denisova č. 2, BONUM, Ostružnická 10, Tycho, Ostružnická 3; Ostrava: LIBREX, Nádražní 14, Profesio, Hollarova 14, SEVT, a. s., Nádražní 29; Otrokovice: Ing. Kuččík, Jungmannova 1165; Pardubice: LEJHANEČ, s. r. o., Sladkovského 414; Plzeň: ADMINA, Úslavská 2, EDICUM, Vojanova 45, Technické normy, Lábkova pav. č. 5; Praha 1: Dům učebnic a knih Černá Labuť, Na Poříčí 25, FIŠER-KLEMENTINUM, Karlova 1, LINDE Praha, a. s., Opletalova 35, Moraviapress, a. s., Na Florenci 7-9, tel.: 02/232 07 66, PROSPEKTRUM, Na Poříčí 7; Praha 2: ANAG, spol. s r. o., nám. Míru 9 (Národní dům), BMSS START, s. r. o., Vinohradská 190, NEWSLETTER PRAHA, Šafaříkova 11; Praha 4: PROSPEKTRUM, Nákupní centrum Budějovická, Olbrachtova 64, SEVT, a. s., Jihlavská 405; Praha 5: SEVT, a. s., E. Peškové 14; Praha 6: PPP – Staňková Isabela, Puškinovo nám. 17; Praha 8: JASIPA, Zenklova 60, Specializovaná prodejna Sbírky zákonů, Sokolovská 35, tel.: 02/24 81 35 48; Praha 10: Abonentní tiskový servis, Hájek 40, Uhřetěves; Přerov: Knihkupectví EM-ZET, Bartošova 9; Sokolov: KAMA, Kalousek Milan, K. H. Borovského 22, tel.: 0168/303 402; Šumperk: Knihkupectví D-G, Hlavní tř. 23; Tábor: Milada Šimonová – EMU, Budějovická 928; Teplice: L + N knihkupectví, Kapelní 4; Trutnov: Galerie ALFA, Bulharská 58; Ústí nad Labem: Severočeská distribuční, s. r. o., Havířská 327, tel.: 047/560 38 66, fax: 047/560 38 77, Kartoony, s. r. o., Solvayova 1597/3, Vazby a doplňování Sbírky zákonů včetně dopravy zdarma, tel.+fax: 047/5501773, www.kartoony.cz, e-mail: kartoony@kartoony.cz; Zábřeh: Knihkupectví PATKA, Žižkova 45; Žatec: Prodejna U Pivovaru, Žižkovo nám. 76. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevidování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamacce:** informace na tel. čísle 0627/305 168. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnícká osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.